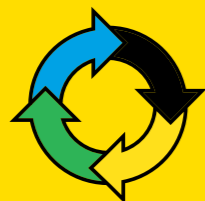

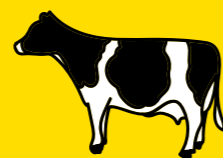

4x**beter**

Voor de productie van het beste kuilgras

KringloopGras

StructuurGras

OpbrengstGras

DroogteGras

NutriFibre is gras met een sterk, groot wortelstelsel en voedzaam, eiwitrijk blad. Hierdoor is NutriFibre op vier punten beter dan de grassen die melkveehouders nu meestal verbouwen. NutriFibre is:

- **KringloopGras** omdat NutriFibre efficiënt is met mineralen,
- **StructuurGras** omdat NutriFibre structuurrijk blad heeft,
- **OpbrengstGras** omdat NutriFibre een hoge (eiwit-)opbrengst geeft,
- **DroogteGras** omdat NutriFibre lange wortels heeft.

 BARENBRUG
Groot in Grass

MAGAZINE VOOR DE KWALITEITSBEWUSTE VEEHOUDER
uitgave 2017/2 • Vlaanderen, België

ZAAD & VOER

MAGAZINE

Check uw gras!

 BARENBRUG

Investeren in nieuwe genetica loont

Door selectie lukt het Barenbrug elk jaar om de opbrengst van een hectare grasland met gemiddeld 55 kg droge stof te laten stijgen. Dat is een mooi resultaat. Als u echter bedenkt dat weilanden in België gemiddeld veertien jaar oud zijn, dan kan de grasopbrengst van Melkveehouderij België BVBA nog fors omhoog.

Grasland vernieuwen of doorzaaien is eerder interessant dan menigeen denkt. Herinzaai kost ongeveer 1.000 euro per hectare en wordt in het eerste jaar terugverdiend doordat het weiland gemiddeld 30 procent meer gras levert van een hoge kwaliteit (960 VEM ipv 900 VEM). De kosten van doorzaaien zijn lager. Die bedragen slechts 15 procent van herinzaai waardoor dit nog eerder interessant is.

Een hoge grasopbrengst is een belangrijk item in de huidige melkveehouderij. Melkveehouders kunnen door een hogere grasopbrengst meer melk produceren tegen lagere kosten. Gezien de kostprijsontwikkeling in België, is het interessant om te kijken wat in de invloedssfeer ligt van de melkveehouder. Besparen op (kracht)voerkosten door het oogsten van veel en goed grasland, is daar zeker een voorbeeld van.

Een ander belangrijk aspect van de huidige melkveehouderij is de fosfaatefficiëntie. We moeten met z'n allen toe naar een melkveehouderij die in kringloop mineralen benut. Het beperken van aanvoer en verliezen in de kringloop zijn hierbij belangrijke aspecten. Onze mengsels met NutriFibre, zoals Milkway•NutriFibre, wil ik daarom speciaal noemen. Door de diepe worteling tot ruim 1 meter worden nagenoeg alle mineralen opgehaald en kunt u efficiënt melk produceren.

Kortom: investeren in nieuwe genetica loont, zeker in de huidige melkveehouderij, en zeker met de mengsels van Barenbrug.

Bastiaan Barenbrug

Hogere opbrengst begint met beoordeling grasland

Minder dan 80 procent goede grassen? Dan doorzaaien of herinzaaien!

Een hogere opbrengst begint met een goede analyse van de grassen in het weiland. Met minder dan 80 procent goede grassen is doorzaai of herinzaai financieel interessant.

Uit onderzoek blijkt dat blijvend grasland in België flink onder de norm presteert. Waar de beste 10 procent melkveehouders een opbrengst van 13,5 ton droge stof per hectare realiseert, komt de gemiddelde Belgische melkveehouder niet verder dan 10 ton droge stof per jaar. Als de waarde van gras op 24 cent per kg droge stof wordt vastgesteld, heeft een gemiddeld melkbedrijf met 50 hectare een post gederfde inkomsten van maar liefst 33.000 euro*. Er zijn verschillende redenen waarom de opbrengst niet gehaald wordt. Het weer, de grondsoort, wel of niet kunnen beregenen en graslandmanagement worden door melkveehouders het vaakst genoemd als reden. Minder vaak wordt er gesproken over de kwaliteit van de grassen die in het weiland staan. Juist de kwaliteit van de grassen bepaalt welke opbrengst melkveehouders kunnen behalen als de omstandigheden op het bedrijf ideaal zijn.

Opbrengst kan hoger

Een gemiddeld weiland in België is veertien jaar oud en bestaat voor 30 tot 40 procent uit slechte (onkruid)grassen waaronder kweek, ruwbeemd, vossesstaart, dravik, witbol en straatgras. Van deze weilanden komt een veel lagere opbrengst én kwaliteit kuilgras dan van een weide met goede grassen, zoals Engels raaigras, timothee, beemdlangbloem, rietzwenk en kropaar. Ter vergelijking: Engels raaigras heeft een potentiële opbrengst van 8 tot 14 ton droge stof per hectare terwijl ruwbeemd en straatgras niet verder komen dan 4 tot 6 ton.

Schoner zaad

Het behouden van een goede grasmat begint met het zaaien van schoon zaad. Barenbrug stelt hoge eisen aan de kwaliteit van zaad, de onkruidruk in en rondom productiepercelen en hanteert schoningsnormen die ver boven de wettelijk vastgestelde normen liggen.

Wanneer naar de kwaliteit van de verschillende grassen gekeken wordt, kan gesteld worden dat Engels raaigras 100 VEM meer produceert dan onkruidgrassen (zie tabel). Elke 29 VEM voederwaarde uit gras levert 1.000 liter melk per koe op. 100 VEM meer betekent dus bijna 4.000 liter melk meer per koe per jaar.

Zelf kwaliteit vaststellen

Of uw weiland onkruidgrassen bevat, is eenvoudig zelf vast te stellen. Slechte grassen zijn namelijk te herkennen aan de witte 'voetjes'. Hiermee wordt het onderste deel van de stengel bedoeld dat uit de graspol ontspruit. Engels raaigras heeft een rood voetje. Veel onkruidgrassen hebben een wit voetje. Alleen timothee en kropaar zijn een uitzondering. Deze grassen hebben een wit voetje maar behoren uiteraard wel tot de goede grassen. Door grassprietten bij de grond uit het weiland te trekken, is te zien of het onderste stukje van de stengel rood of wit is.

Wanneer het weiland voor meer dan 80 procent bestaat uit goede grassen, hoeft geen actie ondernomen te worden. De kwaliteit van het grassenbestand is prima in orde. Zit het aandeel goede grassen tussen de 70 en 80 procent dan is doorzaaien een financieel aantrekkelijke optie. Met weinig kosten, kunt u de kwaliteit van de grasmat flink verhogen. Doorzaaien levert 1.000 kg droge per hectare extra op (240 euro) terwijl de doorzaaikosten slechts 150 euro per hectare bedragen.

Doorzaai of herinzaai

Ligt het percentage goede grassen lager dan 70 procent dan is herinzaai aan te bevelen. De extra opbrengst overstijgt in dat geval ruimschoots de inzaaikosten. Het advies is om elk jaar 10 procent van de weilanden te vernieuwen en twee keer per jaar met de wiede de ondiep wortelende onkruidgrassen te bestrijden. Wanneer daarna de percelen met kale plekken structureel worden doorgezaaid, behoudt u langdurig een maximale grasopbrengst met een hoge kwaliteit.

Check uw gras!

Brengt uw grasland voldoende op? Of wilt u weten welke opbrengst er gerealiseerd kan worden op uw grondsoort? Doe dan de grascheck op www.grascheck.be. Na het doorlopen van drie stappen krijgt u een gratis online advies van onze grasexperts.

Voederwaarde van onkruidgrassen

Grassoort	VEM in mei	VEM in aug/sept
Engels raaigras	981	852
Veldbeemd	887	832
Ruwbeemd	878	*1
Kweek	958	799
Gestreepte witbol	893	766
Fioringras	831	773
Gewoon struisgras	831	731

Bron: H. Korevaar Proefstation Rundveehouderij. Stikstof beschikbaarheid 250 kg /ha.

*1 Door droogte was het aandeel ruwbeemd, die ondiepe wortels heeft niet te oogsten.

Benodigde hoeveelheid VEM voor productie van melk

Melkproductie kg meetmelk	6.000	8.000	10.000
Energieniveau totaal rantsoen	922	965	1.008
Minimaal nodig in ruwvoer	864	907	950
Benodigde energie in gras bij 30% maïs (980 VEM)	826	883	941
Benodigde energie in gras bij 50% maïs (980 VEM)	777	849	935

Bron: J. Müller Universiteit Göttingen (Duitsland) 2002

Goede grassen behouden door tijdig onderhoud

'Kwaliteit grassenbestand kan beter'

Ondanks de groeiende aandacht voor grasland en weidegang, kunnen de weilanden in Nederland nog flink verbeterd worden, zegt Mark Jan Vink van Barenbrug, en tevens Weidecoach voor de Stichting Weidegang. Vooral het aandeel goede grassen in een weiland kan nog flink omhoog.

Hoe staan de weides in Nederland er bij?

"Melkveehouders zijn van goede wil en hebben een toenemende belangstelling voor grasland en weidegang. Toch kan er nog veel verbeterd worden. Vooral het aandeel goede grassen in een weiland kan veel hoger. Goede grassen bepalen hoeveel energie, eiwit en structuur er van een land komt. Ik zie nog te vaak dat er veel slechte grassen in een weiland groeien?"

Hoe komt het dat er zo weinig aandacht is voor de kwaliteit van de grassen?

"Er wordt vaak gekeken naar de opbrengst van een weiland of de totale voorraad op de kuilplaten. Wanneer dat goed is, is het animo om te investeren in kwaliteit minder groot. Dat is jammer want met eenvoudige maatregelen kunnen veehouders de kwaliteit van het ruwvoer op peil houden."

Kunt u een voorbeeld geven?

"Ik word regelmatig uitgenodigd om een perceel te beoordelen en dan zie ik dat er veel ruwbeemd tussen het Engels raaigras staat. Dit onkruidgras heeft een lage voederwaarde, een lage droogteresistentie en levert weinig kilogrammen droge stof. Omdat het niet diep wortelt, is het makkelijk met een wiedege uit het perceel te werken. Wanneer je in het voorjaar of najaar met de wiedege door de wei rijdt, trek je de ruwbeemd er uit en groeit de weide mooi dicht met de goede grassen. Als je dit niet elke paar jaar doet, kan er zoveel ruwbeemd staan dat doorzaaien of grasland vernieuwen noodzakelijk is om de kwaliteit te verbeteren."

Er is dus een gebrek aan onderhoud.

"Zo kun je dat wel stellen. Overigens is doorzaaien tegenwoordig veel makkelijker dan voorheen. Er zijn machines die wiedeppen en doorzaaien combineren waardoor melkveehouders in één werkgang de kwaliteit van het weiland enorm kunnen verbeteren."

"De visuele inspectie is het belangrijkste."

Wat ziet u nog meer in de Nederlandse weilanden?

"Open zoden komen regelmatig voor door verkeerd graslandmanagement, denk aan te kort maaien, te laat maaien of op het verkeerde moment een bewerking uitvoeren. Op die plekken kunnen slechte grassen zoals straatgras, ruwbeemd of onkruiden zich makkelijker vestigen. Ook een dichte bodem is een toenemend probleem in Nederland doordat er met zwaardere machines over het land gereden wordt en met een onjuiste bandenspanning."

Hoe beoordeelt u of een weide nog goed is?

"Uiteraard is de visuele inspectie het belangrijkste. Door te kijken naar de soorten grassen die aanwezig zijn en de kleur van 'de voetjes', krijg je al snel een goed beeld. Engels raaigras heeft onderaan de plant rode voetjes. De meeste onkruidgrassen, op timothee na, hebben witte voetjes. Daarnaast gebruik ik hulpmiddelen zoals een penetrometer. Hierbij kun je de drukweerstand van de bodem bepalen. Een graswortel kan tot 21 bar weerstand overwinnen. Is de weerstand hoger, dan groeit de wortel niet. Is de druk minder dan 14 bar dan groeien wortels zeer goed. Natuurlijk heb ik ook altijd een spade bij me. Daarmee steek

WeideWandeling

Leveren uw graslandpercelen de maximale hoeveelheid gras van de beste kwaliteit of valt er meer winst te behalen? Beoordeel uw weilanden samen met een van onze grasexperts. Neem contact op met Tom Willems (0474 107809) of Pieter Vos (+31 6 22 265706). U kunt ook de Grascheck invullen voor een persoonlijk advies over uw grasland. www.barenbrug.be

ik een graspol met wortel en al uit tot 20 centimeter diepte. Door te kijken hoe diep het gras wortelt, hoeveel wormen en ander bodemleven er in zitten, kun je het weiland beoordelen en adviezen geven."

Hoe kun je weides het beste verbeteren?

"Elke situatie is anders. Belangrijk is om eerst een plan te maken. Hoeveel gras wil je telen van een goede kwaliteit en hoeveel mais. Melkveehouders die mais telen, kunnen een slecht grasperceel doodspuiten, omploegen en inzaaien voor de teelt van mais. Door bijvoorbeeld twee jaar mais te telen en de standaard onkruidbestrijding toe te passen, is het perceel schoon en klaar voor een topkwaliteit grasland. Op elk bedrijf is het mogelijk om een goede en praktische aanpak te bedenken. Bij de ene melkveehouder zal de nadruk liggen op goed onderhoud, zoals wiedeppen, bij de ander kies je voor doorzaaien of graslandvernieuwing."

Wat voor soort vragen krijgt u als Weidecoach vaak te horen?

"Melkveehouders hebben veel vragen over beweidingssystemen. Er zijn veel manieren van beweiden. Belangrijk is te kiezen voor een systeem dat bij je bedrijf past, maar ook bij jezelf. Wanneer je kiest voor een systeem, moet je het daarna goed uitvoeren. Beweiden is geen kwestie van de deur open zetten. Je moet ook inspelen op situaties, flexibel zijn. Dat kan zelfs inhouden dat je terug moet schakelen naar een winterrantsoen als de omstandigheden in de wei niet goed zijn. Beweiden is absoluut topsport."

Weidecoach

Mark Jan Vink van Barenbrug Holland is door Stichting Weidegang aangesteld als Weidecoach. Weidecoaches geven advies over weidegang en trainen groepen melkveehouders over graslandbeheer en weidegang. De Weidecoaches zijn speciaal hiertoe opgeleid op de Praktijkschool voor Beweiding.

Baten wegen ruim op tegen de kosten

Tips voor succesvol herinzaaien en doorzaaien

Herinaai en doorzaaien van weilanden is financieel interessant. Door een hogere opbrengst en kwaliteit wegen de baten ruim op tegen de kosten. Maar hoe zorgt u er voor dat herinzaaien of doorzaaien altijd slaagt? Enkele tips.

Gras kiemt bij 8 tot 10 graden bodemtemperatuur en bij voldoende vocht en lucht in de grond. Dat betekent dat zaaien vanaf half maart tot half mei én vanaf half augustus tot half september het meest gunstig is. Dit geldt zowel voor herinzaaien als doorzaaien. In de tussenliggende periode is de kans op uitdroging te groot waardoor de kieming onvoldoende tot stand komt.

Grondonderzoek essentieel

Voordat u de weide vernieuwd is een grondonderzoek essentieel om de mineralenhuishouding in beeld te krijgen. Hierdoor kunt u bijsturen om de ideale groeiomstandigheden voor gras te creëren. Daarnaast is de compactheid van de grond een aandachtspunt. Door met een schop en grondboor de worteldiepte te bepalen en eventueel storende lagen op te sporen, weet u welke grondbewerking noodzakelijk is voor een vruchtbare bouwvoor. Met ploegen en/of diepwoelen kunnen storende lagen voorkomen worden.

Ook het huidige plantenbestand van het weiland zegt veel over de toestand van de bodem. Veel varkensgras, ruwbeemd en

Speciaal voor veengrond: Milkway•Meers

De waterhuishouding is op veengrond belangrijk. De capillaire opstijging is op deze grondsoort slecht en bij veel regen ligt vertrapping in het verschiet. Natte plekken op veengrond zorgen voor groei van vossenstaart, ruwbeemd en zuring. Op droge plekken steken kweek en witbol de kop op. Pijlgestuurde drainage biedt een oplossing. Ook heeft Barenbrug speciale grasmengsels die het goed doen op veen, zoals BG11 en Milkway•Meers.

straatgras betekent dat de grond te hard is. Andere onkruiden, zoals boterbloem en pinksterbloem, zijn juist een indicatie van kalktekort of een onjuiste vochthuishouding. Neem in dit laatste geval de afwatering onder de loep. Informatie van het huidige plantenbestand helpt u in ieder geval bij het maken van de juiste keuzes.

Sputten of wieden

Een bespuiting met glyfosaat is de meest gebruikte methode om de grassen en onkruiden te doden voorafgaand aan het herinzaaien. Ook wieden is een mogelijkheid. Zorg er wel voor dat de open plekken snel worden ingezaaid met snel kiemende mengsels zodat onkruiden geen kans krijgen. Kiest u voor doorzaaien dan is tweemaal wiedegeen of een bespuiting tegen specifieke onkruiden een goede werkmethode voorafgaand aan het zaaien.

Kort maaien van het gras helpt om de nieuwe grasplantjes voldoende ontwikkelruimte te geven na het doorzaaien. Voordeel van doorzaai ten opzichte van herinzaai is dat de draagkracht van de grond behouden blijft en er minder kosten worden gemaakt. Doorzaaien met de halve dosering van herinzaai geeft al goede resultaten. Een vochtige bodem en doorzaaien voorafgaand aan een regenbui of regenperiode zijn een garantie voor succes.

Bemesting en zaaidiepte

Bemesten van het perceel voor het zaaien is niet nodig als blijkt dat fosfaat

en kali voldoende aanwezig zijn. Na meerdere jaren snijmais is bemesten wel aan te bevelen. Wanneer u na mais gras/klaver zaait is een extra gift van 30 kg stikstof raadzaam zodat de klaverplant zich optimaal kan ontwikkelen. Bemesten met natrium na een maisteelt is ook geen overbodige luxe. Het geeft het gras de nodige smakelijkheid zodat later de opname hoog is.

De algemene regel is dat graszaad twee keer zo diep gezaaid moet worden als de lengte van het zaad. Dit betekent een zaaidiepte van 1,5 centimeter voor rietzwenk, beemdlangbloem, Engels raaigras en Italiaans raaigras. Als er kleiner zaad wordt meegezaaid zoals timothee, veldbeemd of klaver is 0,5 tot 1 centimeter optimaal. Bij dieper zaaien, begraaft u deze kleine zaden waardoor de opkomst slechter is. Zorg voor een minimale rijafstand en druk de grond met een Cambridge-rol aan. Hierdoor blijft het water beter in de bouwvoor en is er minder vertrappingsschade of berijdingsschade bij de eerste oogst.

Voorkom dichte bodem

Gras wortelt optimaal bij een bodemdruk van 0,8 bar. De bodemdruk is te meten met een penetrometer. Een lage bandenspanning (maximaal 1 bar) is aan te bevelen bij het doen van bewerkingen in het weiland. Maak dit onderwerp ook bespreekbaar bij uw loonwerker zodat hij een bijdrage kan leveren bij het voorkomen van bodemverdichting. Toevoegen van kalk of organische stof op zand en klei helpt om de bodemstructuur te verbeteren en voorkomt verdichting.

Wisselteelt voor optimale weide

Zijn er veel onkruiden of wil klaver niet meer groeien dan is een tussenteelt met aardappelen, bieten, graan of mais een oplossing. Een wisselteelt van bijvoorbeeld vier jaar gras en twee jaar snijmais is financieel zelfs interessanter dan blijvend grasland. De snijmais haalt hoge opbrengsten door het hoge organischestofgehalte in de grond. Gras haalt hoge opbrengsten doordat steeds nieuwe genetica gebruikt kan worden.

Barenbrug hanteert zeer strenge kwaliteitseisen

Hoogste graskwaliteit met schoonste zaad

Bloeiensynchronisatie is kwaliteitskenmerk

De Milkway-mengsels van Barenbrug zijn zo samengesteld dat ze laat en gelijktijdig bloeien. Hierdoor wordt het melkveehouders makkelijker gemaakt om op het juiste moment te maaien voordat de houterige bloeistengels aanwezig zijn. Bloeiend gras bevat namelijk weinig suiker en eiwit en te veel celwanden. Door mengsels van laat bloeiend gras te kiezen, blijft de voederwaarde zeer hoog.

Een hoge graskwaliteit begint met een onkruidvrije graszaadteelt en een gedegen schoning van het zaad na oogst. Barenbrug hanteert zeer strenge kwaliteitseisen.

Een goede zaadkwaliteit betekent vrij van onkruidzaden en zaden van onkruidgrassen. De vervelendste zaden zijn die van giftige planten, distels, ridderzuring, kweek en ruwbeemd. Naast de controle en schoning van het zaad is Barenbrug ook zeer streng bij de veldkeuringen tijdens de zaadproducties. Omdat wetgeving onkruidbestrijding tijdens de teelt moeilijker maakt, en het groeiend aantal natuurvelden meer ongewenste zaden verspreiden, wordt het lastiger schoon zaad te produceren. De strenge teeleisen die Barenbrug hanteert

zijn daarom beslist noodzakelijk.

Minimumeisen

Ook de Europese Unie stelt eisen aan de zaadkwaliteit. Het betreft minimumeisen. Eén van die eisen is dat in een zaadmonster 1 procent onkruidzaden mogen zitten. Dat betekent dat er per vierkante meter gras zelfs zes zaden van het onkruid ridderzuring zouden mogen zitten. Van het gras ruwbeemd mogen enkele tientallen zaden per vierkante meter zitten als vervuiling. Barenbrug hanteert een eigen strengere norm. Voor de Milkway-lijn streven we naar 'zo dicht mogelijk bij 0 procent' onkruidzaden! De consequentie van deze strenge Barenbrugnormen is dat het graszaad langzaam wordt geschoond en er ook partijen worden vernietigd wanneer ze niet

Graszaaden worden gecontroleerd of ze voldoen aan de strenge Barenbrug kwaliteitseisen.

Geconditioneerde opslag van het basiszaad dat gebruikt wordt voor de productie van graszaad.

Verschil tussen melkkoe en vleesvee

Aan grasmengsels voor vleesvee worden andere eisen gesteld dan aan grasmengsels voor melkvee. Vleesvee heeft naar verhouding een kleine maag, maar wel aanleg om veel vlees aan te zetten. De vertering van vleesvee verloopt ook rustiger dan van melkvee. Voer blijft 36 uur in het maagdarmsstelsel van vleesvee en slecht 18 uur in het maagdarmsstelsel van melkvee. Daarom bestaat een

weide voor vleesvee uit kropaar, rietzwenk en eventueel klaver. Voor melkvee is snel verteerbaar Engels raaigras beter. Kortom: het ene mengsel is het andere niet en de ene kwaliteit is de andere niet.

aan de eisen voldoen. Melkveehouders die enkel naar de prijs kijken bij de aankoop van graszaad, moeten er rekening mee houden dat ze partijen krijgen geleverd met een hogere vervuiling. In de markt van graszaad betekent kwaliteit letterlijk extra tijd (machines/mankracht) en dus geld. 'Waardering I zaad staat voor 'vrij van kweek en duist' in groot onderzoek. In 6 gram zaad (genoeg voor 1,5 vierkante meter weiland) mogen deze zaden niet zitten. Ondanks dat er op de Milkway-zak de term EU-norm staat, is de kwaliteit vele malen hoger dan deze minimumeis.

Schone teeltgronden

Naast onkruiden kan graszaad ook onschadelijke onzuiverheden bevatten. Denk hierbij aan kaf, zand en goede zaden (zoals Italiaans raaigras in een mengsel van Engels raaigras of andersom). Dit geeft geen directe schade, maar is 'vervuiling' tegen te gaan, mogen telers van Barenbrugzaad geen groenbemesters met Italiaans of Westerwolds raaigras toepassen. Om toch een groenbemester te kunnen zaaien, maken deze akkerbouwers gebruik van Tetragreen (Engels raai) van Barenbrug. Dit mengsel is vrij van Italiaans en Westerwolds raaigras in groot onderzoek. Hierdoor blijven de teeltgronden schoon. Veel kaf en naaldjes zorgen er voor dat tijdens het zaaien brugvorming kan optreden in de zaaibak. In de Milkway-mengsels geldt voor kaf en naaldjes de norm 'zo dicht als mogelijk bij 0 procent'.

Extra koudetest

Barenbrug onderwerpt sommige mengsels aan een koudetest. Het betreft rassen in mengsels die in het vroege voorjaar of late najaar bij een bodemtemperatuur van 6 graden Celsius gezaaid kunnen worden. Het ras Barflip is zo'n ras. Dit ras vestigt zich vanaf half februari tot zelfs begin november. De koude test is standaard voor Milkway•Doorzaai en voor de groenbemester Soil-Cover. Door dit extra onderzoek zijn akkerbouwers en veehouders verzekerd van een hogere kwaliteit graszaad dat doet waarvoor het gezaaid wordt.

Genetische potentie benutten

Investeren in mengsels met goede rassen is altijd lonend. 5 procent meer massa betekent 175 euro per hectare per jaar extra opbrengst. Barenbrug gebruikt de rassenlijstproeven van Nederland en kijkt naar de opbrengsten onder beweiden en maaien. Afhankelijk van het gebruiksdoel van het mengsel, worden de rassen gekozen die het beste hierbij passen. In meerjarige proeven bepaalt Barenbrug vervolgens de juiste verhouding tussen de rassen zodat de genetische potentie ook daadwerkelijk tot haar recht komt.

NutriFibre Teelthandleiding

Milkway•NutriFibre met de NutriFibre-technologie kent veel voordelen: het grasmengsel gaat zeer efficiënt om met mineralen, kan zeer goed tegen droogte, produceert 30 procent meer gras en voorkomt pensverzuring doordat koeien er goed op kauwen. Kortom: een must voor iedere veehouder.

Voor de beste resultaten dient een perceel met Milkway•NutriFibre anders te worden gemanaged dan percelen met gewoon raaigras. Milkway•NutriFibre bevat namelijk zachtbladig rietzwenk. Dit gras wortelt zeer diep waardoor het eerste jaar veel energie in de wortels wordt gestopt. In de jaren daarop betaalt het grasmengsel zich dubbel en dwars terug met enorme hoge opbrengsten. De onderstaande teelt- en managementadviezen geven u de benodigde informatie om het beste uit dit unieke gras te halen.

1

Een nieuw perceel aanplanten: eisen aan het perceel

Onkruiddruk	Kies een perceel met een lage onkruiddruk of maak gebruik van een vals zaai-bed
Bodemstructuur (1)	Maak de grond los tot op grote diepte omdat de wortels diep moeten kunnen groeien
Bodemstructuur (2)	Maak een fijn en stevig zaai-bed

2

Zaaien

Zaai-periode	Maart/april tot augustus/september	Afhankelijk van regio en weersomstandigheden
Bodemtemperatuur	>12C	Zorg ervoor dat er voldoende regen wordt verwacht in de komende weken
Zaaihoeveelheid	50-60 kg/ha	Indien het mengsel geen klaver bevat, kan er 6-8 kg rode klaver of 2-3 kg witte klaver worden toegevoegd
Zaaidiepte	0,5-1 cm	Dieper zaaien leidt tot langzamere ontwikkeling
Rijafstand	<8 cm	Indien de rijafstand >8 cm is, dient u het perceel twee keer te zaaien in kruisende richting

3

Ontwikkeling

Ontwikkelingsperiode	NutriFibre ontwikkelt zich langzamer dan de meeste andere grassen
Management na het zaaien (1)	Spuit om breedbladige onkruiden te bestrijden zodra het gras 5 cm is
Management na het zaaien (2)	Geen drijfmest of dierlijke mest gebruiken in de periode tussen het zaaien en de eerste snede
Eerste snede na het zaaien	Oogst de eerste snede na het zaaien wanneer het gras niet hoger is dan 15 cm
Herfstonderhoud	De optimale stopplengte van 9-10 cm grashoogte zou voor de winter moeten worden bereikt

4

Opbrengst

Drogestofopbrengst eerste jaar	8 ton droge stof per ha
Drogestofopbrengst vanaf het tweede jaar	Gemiddeld 18 ton per ha

(*afhankelijk van management en bemesting)

5

Oogst

Oogstmoment	April/mei tot september/oktober
Maaihoogte	> 8 cm
Maai-interval	3000-3500 kg DS/ha (4-5 weken)
Veldperiode	NutriFibre heeft een kortere veldperiode nodig dan Engels raaigras. Indien NutriFibre-percelen tegelijkertijd met andere graspercelen worden geoogst, maai dan de NutriFibre-percelen als laatste en begin ze als eerste te verzamelen
Inkuilen	Niet droger dan 55% droge stof in verband met schimmelvorming
Inkuilmiddel	De toevoeging van een inkuilmiddel wordt aanbevolen

6

Doorzaaien

Mengsel	Gebruik alleen NutriFibre-mengsel voor het doorzaaien van een NutriFibre-perceel
Zaai-periode (1)	Mei-augustus
Zaai-periode (2)	Doorzaaien dient kort na het oogsten te worden gedaan
Bemesting	Gebruik geen dierlijke mest/drijfmest binnen 4-6 weken na het doorzaaien
Oogst	Oogst 2-3 lichte sneden (<3000 kg DS/ha) om te zorgen voor voldoende licht voor de jonge planten

Compleet nieuwe kijk op conservering van ruwvoer

Iedere kuil zijn eigen inkuilmiddel

Wilt u meer informatie over het conserveren van een gras- of maiskuil? Kijk naar de video's op www.barenbrug.be/veehouderij.

Een compleet nieuwe kijk op de conservering van gras en mais. Zo omschrijft Tom Willems, ruwvoerspecialist van Barenbrug de ontdekking van nieuwe bacteriestammen die de kuil snel stabiel maken en de gezondheid van de koe bevorderen.

De nieuwe bacteriestam *delivorians* zorgt voor een drie keer snellere conservering. Hierdoor kan de kuil al na twee weken geopend worden zonder dat er broei en schimmelvorming optreedt. De unieke bacteriestam *L. delivorians* is een van de actieve bacteriën in Bonsilage Speed. Het toevoegmiddel is ideaal voor melkveehouders die twee weken na de maasoogst de het mais willen voeren aan het melkvee.

Meer maiszetmeel

Bonsilage Speed kan ook gebruikt worden om meer zetmeel in de maiskuil te krijgen. Maiszetmeel vormt zich in de plant met name in de maand september. Door het gewas wat langer op het veld te laten staan, komt er meer zetmeel in de kuil. Met de toevoeging van Bonsilage Speed blijft ook de later geoogste mais prima van kwaliteit. De bacteriestam *delivorians* is goedgekeurd door de EFSA, de Europese voedselautoriteit, en kost 1,70 per ton snijmais. Het toevoegmiddel is ideaal voor melkveehouders die twee weken na de maasoogst de het mais willen voeren aan het melkvee.

Bonsilage Fit mais

Naast Bonsilage Speed mais introduceert Barenbrug een ander uniek product: Bonsilage Fit mais. Dit inkuilmiddel conserveert niet alleen de kuil, het zorgt ook voor gezondere koeien. Tijdens de conservering vormt Bonsilage Fit mais evenveel azijnzuur als melkzuur. Enerzijds zorgt dit voor een maximale broeiremmering, anderzijds gaat het pensverzuring tegen. Ook de voeropname blijft goed, blijkt uit onderzoek van het Irene Schaumann Forschung Instituut.

Het gevormde melkzuur wordt samen met het aanwezige suiker omgezet in propyleenglycol. Deze energiebron is voor koeien direct benutbaar en activeert alle organen. Vooral rondom afkalven en als melkkoeien in de negatieve energiebalans geraken, tijdens de topmelkproductie, is deze energiebron zeer welkom. Ensing: "Een koe vreet in deze periode 6 a 7 kg suiker en zetmeel. Er is dan weinig ruimte voor krachtvoer. Bonsilage Fit mais zorgt er voor dat koeien met het ruwvoer toch extra

direct opneembare energie binnenkrijgen." **Perfecte aanvulling** Propyleenglycol verzuurt niet en belast de pens minder. Proeven in het eerder genoemde instituut bewijzen dat koeien probleemloos de afkalfperiode doorkomen. Goede voeding is de basis, maar Bonsilage Fit mais is wel een perfecte aanvulling voor de koe rondom afkalven tot en met de eerste vier maanden in de lactatie.

Wanneer Bonsilage Fit mais vergeleken wordt met Bonsilage Mais dan kunnen we constateren dat Bonsilage Fit mais 30 procent meer azijnzuur vormt. Ook dit resulteert in een betere werking van de pens en dus gezondere koeien.

Naast de nieuwe Bonsilage-producten heeft Barenbrug uiteraard ook de vertrouwde Bonsilage Mais in het pakket. Bonsilage Mais geeft de minste conserveringsverliezen van alle inkuilmiddelen. Door de lage inkuilverliezen blijft er meer energie over in de kuil waarvan koeien melk kunnen geven. Bonsilage Mais zorgt voor een lage en stabiele pH en geeft schimmels en broei geen kans.

Bonsilage voorkomt voedingsstoornissen

Slecht geconserveerde kuilen vormen een groot risico op voedingsstoornissen. Het toevoegen van het conserveringsmiddel Bonsilage heeft vier voordelen:

1. Het gaat schimmelgroei en de vorming van mycotoxinen (gifstoffen) tegen waardoor de pens gezond blijft.
2. Het gaat broei tegen; de voederwaarde en de smaak van de kuil blijft op een hoog niveau.
3. Het gaat pensverzuring en slepende melkziekte tegen.
4. Het voorkomt de vorming van boterzuurbacteriën waardoor de melk altijd goed te verwerken is (onder andere tot kaas).

Maisteelt afwisselen met tweejarige grasteelt biedt voordelen

Tornado 2: snelle en massale grasopbrengst

De maisteelt afwisselen met een tweejarige grasteelt van Tornado 2 biedt veel voordelen. U haalt een enorme hoge grasopbrengst en het verbetert de bodemvruchtbaarheid zodat de opvolgende maisteelt ook een hogere opbrengst laat zien.

Veehouders houden vast aan een monocultuur van mais. Mais laat weinig gebreken zien wanneer er jaren achter elkaar op hetzelfde perceel geteeld wordt. Toch gaat de opbrengst bij een continue teelt van mais langzaam achteruit. Eén van de oorzaken is

de mindere bodemvruchtbaarheid, ingegeven door de achteruitgang van het organischestofgehalte. De bodem heeft geen natuurlijke reserves meer. Als het weer afwijkend is van normaal (te nat, te droog, te warm) kan de plant niet beschikken over vocht- en nutriëntenreserves in de bodem.

100% Italiaans

In Vlaanderen wordt na de maisoogst Italiaans raaigras ingezaaid als groenbemester om hiervan in het voorjaar nog een snede gras te halen. Gezien de verminderde bodemvruchtbaarheid

is het niet vreemd dat beide teelten inleveren in opbrengst. Daarnaast kan het maaimoment van het gras, het zaaitijdstip van de mais in de weg zitten. Ook laat Italiaans raaigras na een droog voorjaar een droge zandbak achter waarin de mais nog moet groeien.

Vruchtwisseling toepassen

Al met al zitten er nadelen aan een continue teelt van mais, eventueel in afwisseling met een groenbemester. Barenbrug pleit daarom voor vruchtwisseling met meerjarig gras. De bodem krijgt hierbij de kans tot rust te

komen en organische stof op te bouwen. Eenjarig of tweejarig Engels raaigras telen, kan echter niet uit. Engels raaigras heeft tijd nodig om zich te vestigen en optimaal te gaan produceren. Italiaans raaigras is beter, maar heeft als nadeel snel dun te komen staan. Hierdoor blijft de drogestofopbrengst te veel achter ten opzichte van een normaal weidemengsel.

Barenbrug adviseert daarom de inzet van Tornado 2. Dit mengsel bestaat uit topassen Italiaans raaigras in combinatie met gekruist raaigras. Barmultra II bewijst zich al jaren als topper op de Belgische rassenlijst. Met een meeropbrengst van maar liefst 5 procent ten opzichte van andere rassen op de rassenlijst, geeft dit ras iedereen het nakijken. Heel kenmerkend van Barmultra II is dat het zeer standvastig is en eenvoudig twee jaar overleeft zonder dun te komen staan.

De dubbele kostprijs van dit mengsel wordt na de eerste snede terugverdiend. De opbrengst van Tornado 2 ligt over deze korte periode van twee jaar tussen de 20 en 30 procent hoger dan een enkelvoudig Italiaans raaigras of andere mengsels met Engels raaigras.

Klaver: meer eiwit en smaak

Het gewonnen gras van Tornado 2 kan nog verder in smaak en kwaliteit toenemen door het graszaadmengsel te mengen met klaver. Het klaverras Duet is hiervoor het meest geschikt. Klaver bindt stikstof en zorgt zo voor een hogere opbrengst en meer eiwit in het gewas. Hiermee kan ook de eiwitpremie van de Vlaamse overheid worden geactiveerd. Voorwaarde is wel dat er vijf jaar lang op dezelfde oppervlakte wordt geteeld. Deze oppervlakte mag wel verplaatst worden, maar niet verminderd. De eiwitpremie levert een extra inkomen op van 450 euro per hectare per jaar. Daarnaast mogen melkveehouders en akkerbouwers met een teelt van grasklaver derogatie toepassen. Waar wachten we nog op?!

milkway®
voor langere teelt

Indien melkveehouders de grasperiode willen uitbreiden van twee naar drie tot vier jaar, dan adviseert Barenbrug de Milkway-lijn. De Milkway-mengsels slagen er in om over meerdere jaren altijd een topopbrengst van hoge kwaliteit te realiseren.

Nu grasland vernieuwen

In Vlaanderen zijn er grote verschillen in de ruwvoervoorraad en kwaliteit van de grasmat. Een hogere voederwaarde uit gras van 58 VEM betekent voor koeien al 2.000 liter melk meer per jaar. Het blijven streven naar meer VEM per kg droge stof uit gras levert dus altijd geld op. Een oud gezegde luidt dat u het dak van uw huis moet repareren in de zomer. Zo is het ook met graslandbeheer.

Wanneer je als melkveehouder genoeg graskuil hebt, is het de ideale tijd om het grasland dit jaar te vernieuwen. De maanden augustus en september zijn de mooiste maanden om gras, gras/klaver of Milkway•NutriFibre in te zaaien. Zo bent u ook de komende jaren verzekerd van veel gras.

Mais is een ander verhaal. We constateren dat de voorraadpositie op veel bedrijven matig is en sommige veehouders zijn al door de maisvoorraad heen. Omdat mais toch enkele weken geconserveerd moet zijn na de teelt. Is het verstandig dit jaar eerst een kleine najaarskuil te maken van het meest rijpe perceel, of de rijpe perceelsranden, waarvan u acht weken kunt voeren.

Met het nieuwe inkuilmiddel Bonsilage Speed mais kunt u de kuil al na twee weken schimmel- en broeivrij vervoederen. De rest van de mais oogst u op het ideale tijdstip en kan zes weken dichtzitten. Bonsilage Speed kost slechts 1,70 euro per ton verse mais waarmee u verzekerd bent van een hoge kwaliteit mais.

Beeld u zich eens in: een start van het stalseizoen met schimmelvrij en broeivrij voer en de hele winter gezonde koeien...

We wensen u veel succes met de zaai- en oogstwerkzaamheden van dit najaar.

Tom Willems
Account Manager
tel. 0474 10 78 09

Pieter Vos
Account Manager
tel. +31 6 22 26 57 06